



सर्वे: सन्तु निरामयः

रेकि विद्यानिकेतन  
श्री स्वामी समर्थ मठ  
देवरूप काटवली मार्ग  
ता. संगमेश्वर  
गु. रत्नागिरि  
महाराष्ट्र भारत.

आ अंक अंतर्गत :

मननुं नियंत्रण ?  
कोना द्वारा ? अने शा  
माटे ?

प्रगटीकरण

इस्तिवल ओङ्क फैरथ

मेन ओङ्क ध मेयनी कथा

अग्नि तत्व परनुं ध्यान

दिव्यताथी भींजवतो -  
महासोमयाग

अभेरिकामां रेकिनो नवो  
प्रारंभ

स्टडी सर्कलनुं विस्तरण

आश्रमज्ञान -

रेकी सेमिनारनुं  
समयपत्रक

# रेकि विद्या निकेतन

वोल्युम ४ अंक १२

डिसेम्बर २०१२

## मननुं नियंत्रण ? कोना द्वारा ? अने शा माटे ?

ऐक प्रश्न જે મને છેલ્લા १६ વર્ષથી સત્તાવે છે જ્યારે પણ હું આધ્યાત્મિકતા વિશે શિખવું છું અને હું જ્યાં પણ જરૂર છું એ છે, " મનનું નિયંત્રણ કેવી રીતે કરવું ?" પ્રામાણિકતાથી કહું છું કે હું જ્યારે આ પ્રશ્ન સાંભળું છું ત્યારે મારા મનમાં એ સવાલ ઉદ્ભવે છે કે આ કોણ પૂછે છે ? એ કોણ છે જેને મનનું નિયંત્રણ કરવું છે ? ક્યારથી મનને કાબુમાં રાખવાની ખોટી કલ્પના ઉદ્ભવી? સંત પતંજલિ, જે પરમ તજજ્ઞ મનાય છે ( જેને ઓશો રજનીશના વર્ણન મુજબ એક હજાર બુધ્ય + એક હજાર આઈનસ્ટાઇન ભેગા મળીને બન્યા છે) તેઓ પણ એ વાત કરે છે કે વૃત્તિઓનું ચિત્ત પરથી પેદા થતા પ્રતિભાવો નું નિયંત્રણ કરવાનું અને ચિત્ત અથવા મનનું નિયંત્રણ નહીં.

- 1 પતંજલિ, જે પરમ તજજ્ઞ મનાય છે ( જેને ઓશો રજનીશના વર્ણન મુજબ એક હજાર બુધ્ય + એક હજાર આઈનસ્ટાઇન ભેગા મળીને બન્યા છે) તેઓ પણ એ વાત કરે છે કે વૃત્તિઓનું ચિત્ત પરથી પેદા થતા પ્રતિભાવો નું નિયંત્રણ કરવાનું અને ચિત્ત અથવા મનનું નિયંત્રણ નહીં.
- 2 જુઓ, મન છે એ મૂળતઃ આત્માની જ ચેતના છે. જે ઘણી નીચલા સ્તરની ફિક્કવન્સી (આવૃત્તિ) પર કામ કરે છે. મનનો સ્વભાવ છે વહેવાનો. તેનું પ્રગટીકરણ વિચારોના પ્રવાહથી થાય છે. તે એક નદી જેવું છે. તેને વહેવું જ પડે. નહીંતર તે નદી ન કહેવાય. નદી જ્યારે વહેતી બંધ થઈ જાય ત્યારે તે નદી સિવાય બીજું કંઈ પણ હોય શકે. મન પણ એવું જ છે. તો પછી શું કામ કોઈએ પ્રયત્ન કરીને વિચારોના પ્રવાહને અટકાવવો જોઈએ ? કોઈએ મનને શું કામ મારવું જોઈએ ? મનએ મનુષ્યના અસ્તિત્વનો એક ભાગ ( ખૂબ જ મહત્વનો ) છે. જ્યારે મન મરી ગયું હોય ત્યારે કોઈ કેવી રીતે જીવી શકે ? મન એ કદી સમસ્યાનું કારણ નથી) કારણ છે બધી અશુદ્ધિઓ જે મનનાં પ્રવાહ સાથે વહે છે અને મનને પ્રદૂષીત કરે છે. આ એક પ્રદૂષીત નદી જેવું છે. નદી પ્રદૂષણ રહીત વહેવી જોઈએ બધા ટોક્સિન્સ ( શરીરમાં પેદા થતા વિષમ રસાયણ ) બધી દૂષીતાથી મુક્ત. આના પર કામ કરવું જોઈએ. કોઈ વિચારોને રોકી ન શકે અને રોકવા પણ ન જોઈએ. વિચારો આવવા એ નૈસગીક પ્રક્રિયા છે. પણ કોઈ મનને શુદ્ધ રાખીને વિચારોને શુદ્ધ રાખી શકે. નહીં કે મનને મારીને. વિચારોના પ્રવાહમાં કઈ ખોટું નથી. વિચારોના પ્રવાહમાં પણ ખોટું નથી. પણ વિચારોમાં ગુંચવાઈ જવું કે પછી વિચારોમાં અટકવું એ બરાબર નથી. તેનાથી વૃત્તિઓ ઉત્પન્ન થાય છે. તેનાથી બધાએ સાવધાન રહેવું જોઈએ. આ વૃત્તિઓ આપણા સંસ્કાર કે પછી વારંવાર એક જ વિચારને પકડી રાખીએ ત્યારે તે આપણા મનમાં પડતી છાપ છે. આપણે વિચારને પકડ્યા વગર વહેવા દેવો જોઈએ. જ્યારે અહંમ્ક ભૂલી જાય છે કે તેનો જન્મ આત્મામાંથી થયો છે ત્યારે આ સંઘર્ષ ઉદ્ભવે છે.
- 3 એટલે ફરી તમે જ્યારે ધ્યાનમાં બેસો ત્યારે યાદ રાખજો કે તમારે બધા સંઘર્ષથી મુક્ત થવાનું છે. ધ્યાનની કલ્પનાથી કોઈ દિવસ મનમાં સંઘર્ષ થતો નથી. પણ મનમાં ઉદ્ભબેલા સંઘર્ષનું શમન કરવું તેમાં સંઘર્ષ છે. વિચારોને દબાવવાના પ્રયત્નો કરવાથી તમે ધ્યાનના ઉદેશ્યથી ખૂબ જ દૂર થઈ જશો. તે એના જેવું થશે છિસાથી મળેલી સ્વતંત્રતા. અને જ્યારે તમે સફળતા પ્રાપ્ત કરશો ત્યારે તમે સ્વતંત્રતાથી ધ્યાન દૂર જતા રહ્યા હશો. એટલા માટે મનની સાથે લડાઈ ન કરો. હવે સવાલ એ છે કે " કોણ મનની સાથે લડાઈ નહીં કરે. " આ તમારો અહં છે, શુદ્ધ આત્માનું પ્રગટીકરણ.

## “પ્રગટીકરણ”

**જ્યારે દ્વયની  
બધી જ ગાંઠો  
નાશ પામે છે  
ત્યારે મરણશીલ  
અમર બની  
જાય છે. આ જ  
બધા  
ઉપનીષદોનો  
સંદેશ છે.**

(અધ્યાય – ૬  
શ્લોક - ૧૫  
કઠોપનીશાદ)

સત્યને શોધવા માટેના પ્રયત્નો કોઈ દિવસ પૂરા ન થાય, આ હું મારી સાથે કામ કરતી રીસર્ચ ટુકડીને હંમેશા કહું છું. એની પાછળનું કારણ એ જ છે કે આપણે સંશોધકો પણ સત્યનો એક અંશ છીએ. જ્યારે તમે કશાકનો ભાગ હો ત્યારે તમે તે પૂર્ણ કે જેનો તમે અંશ છો તેને જાણી ન શકો કારણ કે જ્યારે તમને કઈ ખબર પડે ત્યારે તે પૂર્ણ બદલાઈ ગયું હોય તે પૂર્ણ જે એક અસ્તિત્વ ઘરાવતું હતું જેને અમુક વસ્તુ વિશે ખબર ન હતી. તેમાં અચાનક બદલાવ આવ્યો અને તેમાં એવું અસ્તિત્વ આવી ગયું જેને કઈ ખબર છે. આનાથી તે પૂર્ણત્વની પરિભાષા પણ બદલાઈ ગઈ. આ થોડું અતિશ્યોક્તિ ભરેલું લાગે છે. પણ સાચું છે. દરેક વખત તમે આતુરતાથી અને શુદ્ધ દ્વયથી કઈ માંગો છો. ત્યારે તમે તેનું સર્જન કરો છો. આ ચૈતન્યની રમત છે.

ચૈતન્ય એ પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષનો સરવાળો છે. આ એક મહાન યોગી અશ્રિવનીએ કર્ત્યું છે. પ્રગટ ચૈતન્ય છે જે તમે તમારી પાંચ ઈન્દ્રીયો દ્વારા અનુભવી શકો છો. જે તમે જોઈ અકો છો, સાંભળી શકો છો, સુંધી શકો છો, સ્પર્શી શકો છો અને જેનો સ્વાદ માણી શકો છો. પરોક્ષ ચૈતન્ય જે તમારી પાંચ ઈન્દ્રીયોથી પર છે. આ ચૈતન્યની સંકલ્પના મગજ સાથે ઘણી ઊડી રીતે જોડાયેલી છે. સામાન્ય માણસોમાં માત્ર ૭% થી ૮% મગજ કાર્યરત હોય છે. જેના દ્વારા પાંચ ઈન્દ્રીયોનો અનુભવ થાય છે. જ્યારે મનુષ્ય આધ્યાત્મના પથ પર ચાલવાનું શરૂ કરે છે ત્યારે પછી મગજના ઉચ્ચ કેન્દ્રો ગતિશીલ બને છે અને પછી તેને ઉચ્ચ સ્તરના અનુભવ થાય છે જે મનથી પર છે. જેટલા તમે તમારી જાતની નજીક જાવ તેટલા તમે શરીર સાથે જોડાઈ જાવ અને તેના લીધે આત્મ ચૈતન્યનો અનુભવ દુર્ગમ બની જાય કારણ કે તમે તમારી જાતને બાંધીને રાખો છો. યોગીઓ પાંચ ઈન્દ્રીયોને નહીં પણ ૧૬ ઈન્દ્રીયોને માને છે. જે ક્ષણે તમે આ ૧૬ ઈન્દ્રીયો વિશે વિચારતા થાવ ત્યારે તમે તમારો દ્રષ્ટિકોણ અને સમજના બંધનોને તોડી શકો છો.

જ્યારે તમે તમારા શરીરથી પર થાવ છો (સ્થૂળ શરીરથી) ત્યારે તમારા વિચારોનું પ્રત્યક્ષીકરણ જલ્દી થાય છે. (મહર્ષિ મહેશ તેને “પરાધી” ચૈતના કહે છે) રેકિમાં સેકન્ડ ડિગ્રી શીઝા પછી પણ સાધકો ફરિયાદ કરતા હોય છે કે જ્યારે તેઓ બીજા માટે સંકલ્પ કરતા હોય છે ત્યારે બધા સંકલ્પો સિદ્ધ થાય છે પણ જ્યારે તેઓ પોતાના માટે કરે છે ત્યારે તે સિદ્ધ નથી થતા. જ્યારે તમે કોઈ સંકલ્પ તમારા માટે કરો છો ત્યારે સંકલ્પનો જન્મ શંકા અને ચિંતાથી થાય છે. તે કદાચ બહાર ન દેખાય પણ તે અંતમનમાં ઘણા ઊડાણમાં હોય છે. જ્યારે તમને ચિંતા અને શંકા થાય છે ત્યારે ચૈતના ઓછી થઈ ચુકી હોય છે. સંકલ્પ સિદ્ધી થવાની શક્તિ ખોઈ ચુક્યો હોય છે. શ્રદ્ધા એ દરેક સંકલ્પનો મૂળ પદાર્થ છે જેની સાથે જવાબદારી લેવાની તૈયારી પણ હોવી જોઈએ. આ ઈચ્છા પૂરી કરવા માટે, શંકા શ્રદ્ધાનો અભાવ દશાવે છે. તેમાં જ મૂળ કારણ છે જેના લીધે આવું બને છે.

પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ સર્જન તમારી જ અંદર છે. તમારે માત્ર તેને સમજવાનું છે અને પછી તેનો વપરાશ કરવાનો છે.



## ફેસ્ટિવલ ઓફ ફેર્થસ્

### લુઈવીલ, કેન્ટકીમાં



૨૦૧૨નો ફેસ્ટિવલ ઓફ ફેર્થસ્, જેનો વિષય હતો સેકરેડ ફાયર (પવિત્ર અર્જિ). લાઈટ ઓફ કમ્પેશન. એ પાંચ મુખ્ય તત્વો પરના વિષયનો અંતિમ વિષય હતો જેની શરૂઆત સેકરેડ વોટર (પવિત્ર જળ) ૨૦૦૮ માં થયો હતો. દરેક ફેસ્ટિવલમાં એક સંદેશો આપવામાં આવ્યો છે અને તેના વિશે કહેલું છે કે આ પૃથ્વી આપણા બધાની છે. બધા ઘર્મોના ભેદભાવોથી પર એક પવિત્ર સ્થળ છે. આ પવિત્ર છે કારણ કે આ જ સ્થળ ઉપર આપણે દિવ્ય શક્તિનો અનુભવ કરીએ છીએ અને આ અનુભૂતિ પંચમહાભૂત ના તત્વો – પવિત્ર જળ, પૃથ્વી, વાયુ અને અર્જિન અને પારસ્પરીક સંબંધો જે સર્જનના મૂળ તત્વો છે તેના દ્વારા થાય છે.

આ વર્ષે દિવ્યતા સાથે નો સંપર્ક પવિત્ર અર્જિ દ્વારા થયો અને તેની સાથે અલગ ઘર્મોના અનુયાયીઓએ વિવિધ કાર્યક્રમો ૧૪થી ૧૮ નવેમ્બર, ૨૦૧૨ દરમ્યાન રજૂ કર્યા હતા. ત્યાંના નેટીવ અમેરિકન લોકોએ પવિત્ર અર્જિની વિવિધત પૂજા કરી અને સૂર્યની આરાધના કરી જેના થકી આપણું જીવન ચાલે છે એટલા માટે ખૂબ જ ફૂતજીતા અને આદાર વ્યક્ત કર્યો. આ દિવ્ય પ્રકાશ ચૈતન્યના રૂપમાં આપણા જીવનમાં શક્તિ, પ્રેમ અને ન્યાયનું સૂચન કરે છે. કરુણાનું મહત્વ આપણા દૈનિક જીવનમાં અને આધ્યાત્મિક જીવનમાં વિવિધ કાર્યક્રમો જેવાં કે મુખ્ય વક્તાનું સંબોધન, સામુહિક ચર્ચા, વિવિધ ઘર્મોની પ્રાર્થના, ફિલ્મ, સંગીત, પ્રદર્શન, યુવાનોના કાર્યક્રમ વિગેરે દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યું હતું.

૧૮૮૫ માં ઓળ્ખબવે ટ્રેડીશનના ફાયર કિપર્સને લેઈક જીવિતા, વિસ કોન્સીનની નજીક યોજાયેલી ઇન્ટરનેશનલ પીસ કોન્ફરન્સમાં ૪ દિવસ પવિત્ર અર્જિન પ્રગટાવવાની પરવાનગી મળી હતી. લુઈવીલ, કેન્ટકીમાં અર્જિન પ્રગટાવવા માટે અહીંથી જ કોલસા મંગાવવામાં આવ્યા હતા. આપણા ગુરુજી શ્રી અજીત તેલંગાંએ પૂર્વની છિન્દુ સંસ્કૃતિનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું. તેઓએ દેવરૂખ આશ્રમમાંથી ગાયના છાણા લઈ ગયા હતા અને પવિત્ર અર્જિનને સમર્પિત કર્યા હતા. આ પવિત્ર અર્જિથી ઇન્ટર ફેર્થ થેંક્સગીવીંગ સર્વસિની પાસ્કલ, કેન્ટલ પ્રગટાવવામાં આવી હતી. વિવિધ પ્રણાલીઓ અને જાતિઓના ગુરુજનોએ ફેસ્ટિવલ માં આવેલા મહેમાનોને પવિત્ર અર્જિન વિશેનું જ્ઞાન અર્જિન કર્યું. તેઓએ વ્યાખ્યાનો જેને “રીચીંગ સર્કલસ્ઝ અરાઉન્ડ થ સેકરેડ ફાયર” કહેતા હતા. તેના દ્વારા જ્ઞાનની ગંગા વ્હાવી હતી.

ગુરુજીએ ત્રણ પ્રેરણને અર્જિનહોત્રના અને એક યજ્ઞ ઉપર ત્યાં આવેલા પ્રેક્ષકો સમક્ષ કર્યું હતું. જેનાથી તે લોકોમાં આ વિષય પર વધારે જાણવાની ઉત્સુકતા જાગૃત થઈ હતી. પવિત્ર અર્જિ જે સ્થળ પર પ્રગટાવી હતી ત્યાં રોજ અર્જિનહોત્ર થતો હતો. ગુરુજી અને એમના સાધકોએ પવિત્ર અર્જિમાં રૂક્રસ્વાહાર પણ કર્યો હતો. જેનાથી ત્યાંનું આખું વાતાવરણ બદલાઈ ગયું હતું. આ બદલાવની અનુભૂતિ બાદ પ્રેક્ષકોએ વધારેને વધારે આ વિષયો પર જ્ઞાન અર્જિન કરવાની માંગણી કરી. ઘણાં લોકોને ત્યાં અર્જિનહોત્ર પણ શીખવાડવામાં આવ્યો હતો. જે લોકોને આ વિષયો પર વધારે જાણકારી જોઈતી હતી તેઓને ઇમેઇલ દ્વારા આ જાણકારી મોકલવામાં આવી હતી. જેથી તેઓ પોતાના ગુરુજનો જેમ ક મીસીસ મોમફેધર એરિક્સન (ચીશેક્ટિથી), બૃસ હાર્ડવીક (ઓબીજે એલડરથી), સ્ટીવ મેક્કોલોહ (સનડ્રાન્સ ચીફ) અને રૂપર્ટ એચીનાસ (ટોહનો ઓધમ ટ્રાઈબથી) આવીને પોતાની પ્રણાલીનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું.



# મેન ઓફ ધ મેચની કથા

અત્યાર સુધી મારા જીવનમાં રેકિની સેકન્ડ ડીગ્રી શીખવાડવીએ ખૂબ જ રોમાંચ જગાવનારો અનુભવ હોય છે. તે શીખવાડવી અધરી છે કારણ કે તેમાં ઘટના ને ઘટીત થવા દેવાનું અને જીવનને અમર્યાદીત રીતે જીવવાનું શીખવવાનું હોય છે. કોઈપણ શિક્ષક માટે અસીમ અમર્યાદીત વિશે શીખવવાનું પડકાર હોય છે. કારણ કે અત્યાર સુધીનું બધું જ શિક્ષણ મયદિં પર આધારીત છે. શિક્ષણએ ઐક્ય કરતા હૈત માટે વધારે કામ લાગે છે. શિક્ષણમાં ઘણા બંધનો હોય છે. મોટાભાગે શિક્ષણ સીમામાં રહીને થતું હોય છે. સામાન્ય પ્રણાલીથી કઈ જુદુ શીખવવા માટે અતાર્કિક વિચારધારા હોવી જોઈએ. જેને આપણે લેટરલ થીકીંગ કહીએ છીએ. અને તેના માટે એવા લોકો પણ હોવા જોઈએ જેને તમે જે શીખવો છો તેને સમજી શકે. શિક્ષણ એ ગમે તેટલા અમર્યાદિતતાના અનુભવો કર્યા હોય પણ તેણે એ અનુભવને જ્ઞાનમાં રૂપાંતરીત કરવું પડે જે તેને મયદિં બનાવે અને અને આ પ્રક્રિયામાં તેનું મૂળ તત્ત્વ ગાયબ થઈ જાય છે. આ એના જેવું છે કે તમે એક નાના માટલામાં ગંગાજળ ને ભરીને તેને ગંગાનું નામ આપો. જ્યારે તમે ગંગાના જળને બોટલમાં ભરો ત્યારે તેનું તત્ત્વ લુપ્ત થઈ જાય છે. જે બચે છે તે માત્ર પાણી હોય છે.

હું મારા સેકન્ડ ડીગ્રીના વિદ્યાર્થીઓને એક ઘટના છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી સંભળાવું છું જે સીભ્રોલ્સ (ચિન્હો) ની શક્તિઓને પ્રદર્શિત કરે છે. તેની કથા એવી છે કે હું એક મુંબઈની મોટી કંપનીનો કન્સલ્ટન્ટ હતો. તે કંપનીના ચુપમાં બે કંપની વચ્ચે મીની કિક્ટેટ મેચ રમવવાનો હતો. કિક્ટેટ મારા હૃદયમાં અલગ સ્થાન ભગવાન, રેકિ, મીશન, કુટુંબ જેમાં મારી મારી સમજ કિક્ટેટમાં ભાગ લેવાનો પ્રસ્તાવ દિવસનો કિક્ટેટ મેચ રમ્યો હતો તેના પછી ઓક્ટોબરની ગરમીને પણ ધ્યાનમાં ન મારી ટીમે પહેલા બેટીંગ કરી હતી. મારું જઈને મોટું યોગદાન બની ગયું હતું. પણ ગરમીમાં મુંબઈના મેદાનોમાં ફિલ્ડિંગ કરવી સમય દરમ્યાન કિક્ટેટની રમત રમી હશે તે વાગ્યાનો સમય હતો અને હું રીપમાં હતો. થોડા જ સમયમાં મને મહેસૂસ થયુંકે મને ચક્કર આવી રહ્યા છે. સૂર્યની ગરમી દાડી દે તેવી હતી. મને સંકેત મળ્યો કે મને સનસ્ટ્રોક થવાની તૈયારી છે. પણ મારું હૃદય રમવા માટે આતુર હતું. પણ મન કહેતું હતું કે ટેન્ટમાં ઠંડકમાં જઈને બેસી જા. હું ખૂબ જ વધીત થઈ ગયો હતો કારણ કે મારે આટલી જલ્દી હાર નહોતી માનવી. આ તક મને આટલા વર્ષો પછી મળી હતી. અને એને એટલી સહેલાઈથી જવા દઉં? હું દુઃખી થઈ ગયો. મારી અંદર હૃદય અને શરીર વચ્ચે યુદ્ધ ચાલી રહ્યું હતું. અંદરનો સ્વભાવ અને બહારની ગર્મી. અચ્યાનક મને યાદ આવ્યું કે હું મારી સંકલ્ય શક્તિનો ઉપયોગ કરીને મારી જાતને સંભાળી શકું છું. મે સીભ્રોલ્સ દોર્યા અને સંકલ્ય કર્યો કે હું મારી તે સમયની પીડાથી મુક્ત છું. અને આશ્ર્યર્થ ! કઈક થયું. મને એવું મહેસૂસ થવા લાગ્યું કે મને કોઈએ રેફિજરેટરમાં મૂકી દિધો હોય. કેટલી ઠંડક. પરસેવાનું નામો નિશાન નહીં. બધું જ બદલાઈ ગયું. રમત પણ. અચ્યાનક થોડી જ ઓવરોમાં બેટસ્સુમેને એ જે દડાને શોટ માર્યો હતો તે મને શોધીને મારા હાથમાં ખૂશીથી આવી ગયો. લોકો તેને કેચ કહે છે. મારા કેપ્ટન મારાથી ખૂશ થઈને મને બોલીંગ કરવા માટે બોલ આપ્યો. અને બીજું આશ્ર્યર્થ ! મે જે બોલ નાખ્યા તે એટલા જોરદાર હતા કે તેણે વિકેટ લઈને જ દમ લીધો. મે બે ઓવરમાં ત્રણ વિકેટ લીધી હતી. અમે મેચ જીતી ગયા. હું જોતજોતામાં હિરો બની ગયો. અને મારા જીવનમાં પહેલીવાર (અને માત્ર એક વાર) મને મેન ઓફ ધ મેચનો એવોઈ મળ્યો. શોજ કપના રૂપમાં એ હજુ પણ ગર્વથી મે મારા ઘરના શો કેસમાં રાખ્યો છે. હું એ ફોટોગ્રાફ અહીં રજૂ કરું છું.



હું મારી સેકન્ડ ડીગ્રીના વિદ્યાર્થીઓને એક ઘટના છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી સંભળાવું છું જે સીભ્રોલ્સ (ચિન્હો) ની શક્તિઓને પ્રદર્શિત કરે છે. તેની કથા એવી છે કે હું એક મુંબઈની મોટી કંપનીનો કન્સલ્ટન્ટ હતો. તે કંપનીના ચુપમાં બે હતો. અને તેમાં તેઓને એક ખેલાડી ઓછો પડતો ધરાવે છે. (બીજી બધી વસ્તુઓ સાથે જેમ કે પત્નીનો પણ સમાવેશ થાય છે) એ જાણતા તેઓએ મૂક્યો. હું વીસ થી ત્રીસ વર્ષની ઉંમરમાં આખા નહીં. હું આ મેચ માટે ઉત્સાહીત હતો. મેં લીધી. સવારથી બધું સરસ રીતે ચાલતું હતું. જ્યારે રન બનાવવામાં નાનું યોગદાન હતું જે આગળ ખરો પડકાર બપોરે રમવાનો હતો. ઓક્ટોબરની એ એક અલગ માંગાણી કરતું હતું. જેણે મુંબઈમાં આ મારી વાતને સમર્થન આપશે. બપોરનો રૂઃ૩૦ ફિલ્ડિંગ કરતો હતો. મને ખૂબ જ પરસેવો થઈ રહ્યો હતો. થોડા જ સમયમાં મને મહેસૂસ થયુંકે મને ચક્કર આવી રહ્યા છે. સૂર્યની ગરમી દાડી દે તેવી હતી. મને સંકેત મળ્યો કે મને સનસ્ટ્રોક થવાની તૈયારી છે. પણ મારું હૃદય રમવા માટે આતુર હતું. પણ મન કહેતું હતું કે ટેન્ટમાં ઠંડકમાં જઈને બેસી જા. હું ખૂબ જ વધીત થઈ ગયો હતો કારણ કે મારે આટલી જલ્દી હાર નહોતી માનવી. આ તક મને આટલા વર્ષો પછી મળી હતી. અને એને એટલી સહેલાઈથી જવા દઉં? હું દુઃખી થઈ ગયો. મારી અંદર હૃદય અને શરીર વચ્ચે યુદ્ધ ચાલી રહ્યું હતું. અંદરનો સ્વભાવ અને બહારની ગર્મી. અચ્યાનક મને યાદ આવ્યું કે હું મારી સંકલ્ય શક્તિનો ઉપયોગ કરીને મારી જાતને સંભાળી શકું છું. મે સીભ્રોલ્સ દોર્યા અને સંકલ્ય કર્યો કે હું મારી તે સમયની પીડાથી મુક્ત છું. અને આશ્ર્યર્થ ! કઈક થયું. મને એવું મહેસૂસ થવા લાગ્યું કે મને કોઈએ રેફિજરેટરમાં મૂકી દિધો હોય. કેટલી ઠંડક. પરસેવાનું નામો નિશાન નહીં. બધું જ બદલાઈ ગયું. રમત પણ. અચ્યાનક થોડી જ ઓવરોમાં બેટસ્સુમેને એ જે દડાને શોટ માર્યો હતો તે મને શોધીને મારા હાથમાં ખૂશીથી આવી ગયો. લોકો તેને કેચ કહે છે. મારા કેપ્ટન મારાથી ખૂશ થઈને મને બોલીંગ કરવા માટે બોલ આપ્યો. અને બીજું આશ્ર્યર્થ ! મે જે બોલ નાખ્યા તે એટલા જોરદાર હતા કે તેણે વિકેટ લઈને જ દમ લીધો. મે બે ઓવરમાં ત્રણ વિકેટ લીધી હતી. અમે મેચ જીતી ગયા. હું જોતજોતામાં હિરો બની ગયો. અને મારા જીવનમાં પહેલીવાર (અને માત્ર એક વાર) મને મેન ઓફ ધ મેચનો એવોઈ મળ્યો. શોજ કપના રૂપમાં એ હજુ પણ ગર્વથી મે મારા ઘરના શો કેસમાં રાખ્યો છે. હું એ

## અભિન તત્ત્વ પરનું ધ્યાન

ચાલો આપણે અભિન તત્ત્વ પર ધ્યાન કરીએ જે આપણી અંદર અને બહાર છે. આપણા પ્રયત્નો એ હશે કે બધા જ પ્રકારના ધ્યાન વિચલીત કરનારા પરીબળોથી દૂર રહીને આપણું પૂરેપૂરુષ ધ્યાન આપણે અભિન પર લગાવવું. આપણે આપણું ધ્યાન અભિન તત્ત્વને યાદ કરીને કરીશું. જેનો ૧૩૦૦ કરોડ વર્ષો પહેલા બ્રહ્માંડના સર્જનમાં ખૂબ મોટો ફાળો હતો. આપણે આપણી ભૂતાભિનને યાદ કરીને આ ધ્યાનનો અંત એ ઘ્યાલથી કરીશું કે આપણું અસ્તિત્વ અભિન તત્ત્વમાંથી જ ઉત્પન્ન થયું છે અને તે જ પ્રકાર તત્ત્વ આપણને આત્મસાક્ષાત્કાર કરાવે છે પણ છતાંથે તે આપણા અસ્તિત્વથી અલગ છે.

અભિન તત્ત્વ જે આપણી બહાર છે તે અપૂર્ણ કુદરતી શક્તિ છે જે બ્રહ્માંડમાં વ્યાપ્ત છે. આજે વૈજ્ઞાનિકો દ્વારા આપણે જાણીએ છીએ કે સમગ્ર બ્રહ્માંડની ઉત્પત્તિ ખૂબ ગરમ રસ્થી થઈ છે. જે વારાફરતી ઠંડુ અને ગરમ થઈને એક તૃટિમાં સૃષ્ટિનું સર્જન થયું છે. સૂર્યના હૃદયમાં થતા અણુના મિલનથી લઈને સઘન વાદળાઓમાં વિજળીના ચમકારા સુધી આ તત્ત્વ આપણને તેના ભયાનક રૂપથી ધૂજાવે છે.

આપણે સૂર્યના તડકાથી કે પછી સદીઓથી બનતા અશિમભૂત બળતણ જે સૂર્યના પ્રકાશમાં બને છે તેનો ઉપયોગ કરીને આપણે શરીરમાં ગરમાશનો અનુભવ કરીએ છીએ. અભિન તે જ દિવસનો પ્રકારા છે. આ તે જ શક્તિ છે જેના દ્વારા છોડ ઉગ્નિને આપણું ભરણપોષણ કરે છે. અને આપણું જીવન સુંદર બનાવે છે. અભિન આપણને મૂદુ બનાવે છે, એકત્ર કરે છે અને પોષણ આપે છે, કેમ્પફાયર માં તે કોલસાના રૂપમાં, કેન્દ્રલ લાઈટમાં, તારાઓના પ્રકાશમાં, પકાવેલા વંજનોમાં, બાફેલા અન્નમાં અને ગરમ પાણીમાં.

જંગલમાં લાગેલા પ્રચંડ દાવાનળમાં, વિરોધ નોંધાવતા પ્રદર્શનમાં, પરંપરાગત વિધિઓમાં..... અભિન શાંત કરે છે, નાશ કરે છે અને પ્રોત્સાહીત પણ કરે છે.

આપણી અંદર રહેલા અભિનને આપણે રસાયણીક પ્રક્રિયા (મેટાબોલિઝમ) કહી શકીએ. બધુ જ ચેતનામય છે. એ જીવનશક્તિનો દરેક કણ છે. શરીરની સતત જળવાઈ રહેતી ઉણતા નો અનુભવ કરો, હૃદયના ઘબકારાઓનો અનુભવ કરો અને મગજના નિયંત્રણમાં થતા અસંખ્ય રસાયણના મિત્રણ જે કોષોના સ્તર પર થતા હોય તેને જુઓ. આંગળીને ઉડાવો, તેને જુઓ, કટ્ટણા પ્રાપ્ત કરો અને આનંદથી તેને સ્વીકારો અને પછી તમારી માસપેશીઓમાં, જ્ઞાનતંત્રોમાં અને મગજમાં પેદા થતા વિજળીના ચમકારાઓને નમન કરો. તમારી અંદરના જુસ્સાને જગાવો, તમારી અંદરની વ્યથાને બહાર લાવો, અને હસો જ્યાં સુધી તમને રડવું ન આવે ત્યાં સુધી અને પછી સૂઈ ને તે ચેતનાનો અનુભવ કરો તે તમારામાં રહેલો અભિન છે.

તમારી અંદર, હા, પણ તમે નહીં, પણ જે શક્તિ આપણને જીવાડે છે, હલન ચલન કરાવે છે, ખાવાની, પસંદ કરવાની, સેવા કરવાની અને અનુભૂતિ કરવાની ઊર્જા આપે તે આપણી અંદરનો અભિન છે. અને તે આપણા કાબુની બહાર છે. આપણે શરીરમાં રહેલા આ અભિનને બળતણ હંમેશા આપવું જોઈએ કારણ કે અભિન તત્ત્વ હંમેશા આપણી અંદર જાગૃત હોય છે. આપણે સૂર્યની ઊર્જને વનસ્પતિના રૂપમાં, ઘણા લોકી પશુઓના માંસના રૂપમાં ગ્રહણ કરે છે અને પછી તે આપણી ચામડી દ્વારા પ્રકાશિત થાય છે, અને આપણા ઉચ્છવાસ દ્વારા નીકળી જાય છે. આપણે આ ઊર્જને કામ કરવામાં, જીવવામાં અને પ્રેમ કરવામાં વાપરીએ છીએ.

બીજા તત્વો જેમ જ અભિન તત્ત્વ આપણી અંદર વહે છે. આપણી અંદર રહેલી શક્તિ, આપણા શરીરમાં રહેલી પ્રાણ શક્તિ એ આપણી નથી. તે બહારની દુનિયામાંથી આવે છે. આપણે તેને બનાવી ન શકીએ અને તેને સંગ્રહીત પણ ન કરી શકીએ. તે આપણા શરીરમાંથી નદીની જેમ વહે છે. તે આપણે નથી. આપણે કદી તે ન હતા. એક ગહન સત્ય એ છે કે માત્ર આધ્યાત્મિક રીતે કે પછી અર્થાંકારિક રીતે કહુ તો આપણા ભૌતિક અસ્તિત્વના મૂળભૂત સ્તર પર પણ આપણું જીવન આપણું નથી. (સેકરેડ ફાયરની પ્રતિકૂતિ ઇન્ટર ફેઝ – જોઆન ગેઈટસ્, નો લેખ)

## “દિવ્યતાથી ભીજવતો : મહાસોમયાગ”

- રાકેશ કુમાર

૨૦૦૭માં જ્યારે અજીત સર રેકિ સાધકો સાથે માહેશ્વર ગયા હતા અને સોમયાગના દિવ્ય અનુભવો વિશે વાતો કરી હતી ત્યારથી મારુ સોમયાગમાં જવાનું સ્વખ હતું. સ્વામી અને તેમની પરંપરા, માહેશ્વર, અજિનહોત્ર અને ભગવાન પર્શુરામે ઘણા બધા અજિનહોત્રીઓ માં રણકાર જગાઓ છે અને આ યાત્રાએ મને જાંખી કરાવે તે પરિવર્તનની જે આપણે અને ગ્રહ ગૃહગૈયા પોતે ભવિષ્યમાં અનુભવવાના છીએ. અમે છ રેકિ સાધકો સ્કોર્પિયોમાં ઉમ્મી ડિસેમ્બરના માહેશ્વર પહોંચ્યા અને રૂના ખેતરો પસાર કરીને સોમયાગના દ્વાર પર જવાનો રસ્તો જોઈ અમે છક થઈ ગયા. ખેતરોની વચ્ચેથી પસાર થતી કેડી એટલી સાંકડી હતી કે માત્ર એક જ વાહન પસાર થઈ શકે તેમ લાગતું હતું. “દિવ્ય આત્માઓએ” આ પવિત્ર યજાને સુરક્ષિત રાખવા માટે આ રીતે અંકુશ રાખ્યો હતો. અમને અનુભૂતિ થઈ કે આ સ્થળને દિવ્ય સુગંધથી અને વિવિધ તત્વોથી અભિભૂત કરવામાં આવ્યું છે જ્યારે અમે ગૌશાળામાં થઈને મુખ્ય મંડપ તરફ ગયા. અમે સર્વ પ્રથમ નર્મદાના કિનારે આવેલું એમ્પીથીયેટર જોવા ગયા જે પૃથ્વીનું નાભી કેન્દ્ર (અનરાજેટીક રીઝોનન્સ પોર્ટન્ટ) છે. અહીં વિવિધ દેશોમાંથી આવેલા લોકો અજિનહોત્ર કરે છે અને અહીંથી પૃથ્વીને, પ્રાણીઓને, વનસ્પતિઓને અને ખનીજ પદાર્થોને હિલીંગ અનેજ મોકલે છે. જ્યારે અમે મુખ્ય મંડપમાં પ્રવેશયા ત્યારે અમે જોયું કે તે એક વિશાળ પ્રયોગશાળા હતી જેમાં અલગ અલગ જાતના લાકડાના ચમચાથી જુદી જુદી જરીબુઝીઓનો હોમ ૧૭ દિવસથી ચાલું હતો અને ખૂબ વિદ્વાન એવા ૨૦ પંડિતો એ યજ કરી રહ્યા હતા. એક દંપત્તિને યજમાન બનાવ્યા હતા અને તેને તેલથી માલીશ કરવામાં આવ્યું હતું. તેઓ માટે યજ મંડપમાં જ એક ગુંપડી બનાવી હતી. સાંજે સામુહીક અજિનહોત્ર પદ્ધી અમને એ અનુભવ કરવા મધ્યો કે બે લાકડાને ઘસીને કેવી રીતે અજિન ઉત્પન્ન કરી શકાય. આ શુદ્ધ અજિનના તણખાને લાકડાના બોક્સમાંથી યજ કુડમાં જતા જોવાનું દરશ્ય અદ્ભુત હતું. પછી ચાર ચુપ જે ચાર વેદોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા હતા તેઓએ વિવિધ પ્રકારની જરીબુઝી થી અને સોમરસથી મંત્રોચ્ચાર સાથે મંડપના અલગ અલગ સ્થાનોમાં આહૃતિ આપી. એવું લાગતું હતું કે જાણે આ અજિનના સબસ્ટેશન હતા જે મુખ્ય અજિન સાથે જોડાઈને એક દિવ્ય વાતાવરણ નિર્માણ કરી રહ્યા હતા. દરેક વખતે જ્યારે સોમરસની આહૃતિ આપવામાં આવતી ત્યારે વાતાવરણમાં ચેતનાનો સંચાર થતો હતો અને અમને મહેસૂસ થતું હતું કે અમારા રોમરોમમાં દિવ્ય પ્રકાશ ફેલાઈ જતો હતો. રવિવારે સવારે યજનો અંતિમ દિવસ હતો. અમે દિવસની શરૂઆત ૫૦ અજિનહોત્ર સાથે કરી. શું દિવ્ય દરશ્ય હતું ! ઘણા બધા લોકો અગલ અલગ રંગ, રૂપ, અને દેશના એક સાથે અજિનહોત્ર કરતા હતા. મને રેકિ વિદ્યા નિકેતનની સાધક અને અજિનહોત્ર ફર્મસીસ્ટ મોનીકા કોકને મળવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું. તેમણે મને સમજાવ્યું કે કેવી રીતે અજિનહોત્ર ભર્સમ સાથે અલગ અલગ વસ્તું ( જેવી કે ધી, મધ, પાણીની વરાળ, દહી) વાપરીને હિલીંગની પ્રક્રિયા તરીકે કરી શકાય. સાંજે અમે નર્મદા કિનારે આવેલા પૌરાણિક મંદીરો જ્યાં અમે વાર્તાઓમાં હોય એવી બોટની સહેલ કરી અને નર્મદાની વચ્ચોવચ્ચ આવેલા મંદીરના પગથીયે બોટને રોકી. અમે શ્રી રદ્રમુ તે સ્થળ પર બોલ્યા જ્યાંથી પૃથ્વીની ગ્રીડ સીસ્ટમની ચેનલ પાસ થાય છે. આ ચેનલ એમ્પીથીયેટર થી પણ પસાર થાય છે જ્યાં સોમયાગ થયો હતો. અમે આ સ્થળ જોઈને એવા ભાવવિભોર થઈ ગયા કે અમે ત્યાં તીર્થ સ્નાન કર્યું. અમારી પાસે ટોવેલ ન હતા પણ પવિત્ર નર્મદાના આશીર્વાદથી અમે ભીજાઈ ગયા. સૂર્ય પોતાના તેજસ્વી સોનેરી કિરણો નર્મદા કિનારે આવેલા મંદિરો પર ફેંકતા હતા.

રવિવારે અમે ચુપ અજિનહોત્ર કર્યો પદ્ધી મંત્રોચ્ચાર સાથે પંડિતોએ યજમાં સોમરસની આહૃતિઓ આપી. દિવસ પૂરો થયો અને અમે અવભૂત સ્નાનની ખૂબ આતુરતાથી રાહ જોતા હતા. સોમવારે અમને એમ્પીથીયેટર સેન્ટર પર ઢ્રયજ કરવાનો અવસર પ્રાપ્ત થયો અને અમને દિવ્ય આત્માઓની ઉપસ્થિતીની અનુભૂતિ થઈ. વિધિ પૂરી થઈ ત્યારે એક ઠંડી લહેર અમારા શરીરમાંથી પસાર થઈ જેણે અમને દ્વારાજાવી દિધા. તેના પદ્ધી ત્યાં નિનાદ સંગીત અને નૃત્ય કરવામાં આવ્યું. અમે ઢોલકની થાપ સાથે સ્નાન કરવા અને દિવ્ય આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરવા ગયા. યજમાને યજની બચેતી સામગ્રી નદીને અર્પણ કરી જેથી નદી, સમુદ્ર અને પૃથ્વીને તેનો લાભ ૫૦ વર્ષો સુધી મળશે. અમે લોકો પણ ઉત્સવની સાથે સ્નાનમાં જોડાયા અને અમને આનંદ થયો જ્યારે સૂર્યના કિરણો અમારા પર પડતા હતા. જ્યારે નદીનું તીર્થ અમારા શરીરને ભીજવતું હતું. કાળચક્ની પૂરીપૂરી અને નવા યજનો જન્મ !

# “અમેરિકામાં રેકિનો નવો પ્રારંભ”

મોબીલ, અલાબામામાં પ્રથમ સેમીનાર યોજાયો. જેથી એક નવું રેકિ ટ્રેનિંગ સેન્ટર યુ.એસ.માં ખૂલ્યું. મોબીલ યુ.એસનું સાતમું રેકિ સેન્ટર છે જેમાં શિકાગો, ટેક્સ્સ્સ - મીડલેન્ડ, પીયર્સ્ટર-ઈન્ડીયાના, એન્ડીવર - બોસ્ટન, એડિસન - ન્યુ ઝર્સી અને લોસ એન્જલીસ, કેલીફોર્નિયા નો સમાવેશ થાય છે. મોબીલ, અલાબામાં શ્રી ભરતભાઈ પટેલે પહેલા સેમીનારનું આયોજન કર્યું હતું અને તેમાં ખૂબ જ ઉત્સાહ ભેર પાર્ટિસીઝટ્સે એ હાજરી આપીને સેમીનારને સફળ બનાવ્યો.

વર્ષની શરૂઆતમાં શિકાગોમાં જે સ્ટડી સર્કલની સ્થાપના કરી હતી. તેમાં હવે બે નવા સેન્ટરોનો ઉમેરો થયો છે. એ છે ઈન્ડીયાના અને ન્યુ ઝર્સી. આ બન્ને સેન્ટરો ૨૦૧૩ જાન્યુઆરીથી કાર્યરત થશે. શરૂઆતમાં ન્યુ ઝર્સીમાં બે સ્ટડી સર્કલ રેકિ અને અગ્નિહોત્ર માટે ચાલુ કરવામાં આવશે. જે મીસીસ.પ્રક્ષા કદમ અને મી. મીહુ ચેન્જુ યથાક્રમે લેશે. મીસીસ. સીમા વાલાવલ્કર ન્યુ ઝર્સીના એપેક્ષ કોઓર્ડિનેટર થશે. ઈન્ડીયાના સેન્ટર પણ રેકિ સ્ટડી સર્કલ ચાલુ કરશે. જેમાં રેકિ ટીચર ઉર્સુલા પટેલ, પીયર્સ્ટન, ઈન્ડીયાના લેશે.

## સ્ટડી સર્કલનું વિસ્તરણ

સ્ટડી સર્કલો જે ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૨માં શરૂ થયા હતા તેનો ખૂબ જ જરૂરી વિકાસ થઈ રહ્યો છે. સંખ્યામાં અને સ્થળોમાં પણ. સ્ટડી સર્કલની સંકલ્પના જે ઉસેનોથી શરૂ થઈ હતી તે વિસ્તરી ને ૧૧ સેન્ટર થઈ રહ્યા છે. જેમાંથી ત્રણ સેન્ટરો જાન્યુઆરી ૨૦૧૩થી શરૂ થશે.

શીકાગો (જે માર્ચ ૨૦૧૨માં જોડાયું હતું) તેમાં હવે એડિસન (ન્યુ ઝર્સી) અને પીયર્સ્ટન (ઈન્ડીયાનાનો) યુએસએમાં ઉમેરો થયો છે. તે ઉપરાંત પૂના સેન્ટરને પણ સ્ટડી સર્કલનો દરજજો ડિસેમ્બર ૨૦૧૨થી મળી ગયો છે. ગોવા, કોલ્હાપુર અને બેંગલુરુ એ નવા ઉસેનોમાં સ્ટડી સર્કલ જાન્યુઆરી ૨૦૧૩થી શરૂ થશે.

વિશ્વભરમાં સ્ટડી સર્કલમાં આવવા માંગતા સાધકોની સંખ્યા ૧૦૦૦ને વટાવી ચુકી છે અને હજી વધે છે. અમુક સ્ટડી સર્કલના વિષયો એ રેકિ વિદ્યા નિકેતનની બાહરના સાધકોમાં પણ ખૂબ જ જ્ઞાસા જગાવી છે. સંસ્થાએ એ નક્કી કર્યું છે કે આ બધા પ્રેઝેન્ટેશન સમાજના મોટા વર્ગો સુધી પહોંચે અને અલગ અલગ ધર્મો, માન્યતાઓ વાળા લોકો સુધી તેમના ધર્મ સ્થાનોમાં જઈને કરવા જેથી ધણા બધા લોકોને સંશોધનનો લાભ મળે. આનાથી ધાર્મિક વિધિઓ અને તત્વોને અર્થ પ્રાપ્ત થશે. તે અંતઃ આપણને ભવિષ્યના સમાજ નિર્માણમાં મદદરૂપ થશે જે પ્રેમ, કરુણા અને વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિકોણવાળો અને પૌરાણિક જ્ઞાનવાળો હશે.

દેવરૂખ આશ્રમમાં દત્ત જ્યંતિ ઉત્સવ

૨૫, ૨૬ અને ૨૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૨

દત્તયાગ જેમાં ૧૦ લાખ આહુતિઓ

“હરિ ઓં તત્ સત્ જ્ય ગુરુદત્ત” ની આપવામાં આવશે.



## આશ્રમ જ્ઞાન

### રેકિ શું છે?

ગુરુજી એક દિવસ તેમના જીવનમાં બનેલી મજેદાર કિસ્સાની વાત કરતા હતા. થોડા વર્ષો પહેલા તેઓ હિમાલયની તળેટી માં આવેલા ઉત્તર ભારતના એક આશ્રમમાં ગયા હતા. આપણા એક સાધક તેમની સાથે હતા. આશ્રમ ખૂબ જ પ્રભ્યાત સંત નો હતો અને ગુરુજી ત્યાં પ દિવસ માટે મહેમાન હતા. તે સંત હંમેશા ગુરુજીને સાથે રાખતા જ્યાં સુધી તેઓ આશ્રમમાં હતા. પહેલા દિવસે સવારે મોન્ટિંગ વોકમાં સંત તેઓના ૪૦ જેટલા શિષ્યો સાથે નીકળ્યા હતા ત્યારે તેઓએ ગુરુજીને રેકિ શીખવાડવા માટે કર્યું. ગુરુજીએ તેમને ખૂબ જ આદરપૂર્વક સમજાયું કે રેકિ શીખવા માટે ર દિવસ જોઈએ અને તેમને ર દિવસ ફાળવવા માટે નિવેદન કર્યું. સંતે તેમને કર્યું કે તેઓ ખૂબ જ વસ્ત છે અને તેઓ બે દિવસ કાઢી શકે તેમ નથી. અને તેઓ વારંવાર આગ્રહ કરતા રહ્યા કે ગુરુજી તેમને પ મીનીટમાં રેકિ શીખવે. પછી ગુરુજીને સમજાયું કે કદાચ સંત પોતાના શિષ્યોની સમક્ષ એવું દેખાડવા મંગતા હતા કે ગુરુજી તેમને જવાબ આપી શકતા નથી. પ મીનીટમાં રેકિ શીખવાડી શકતા નથી એટલે તેઓ મહાન છે અને ગુરુજી સમર્થ નથી. ખૂબ જ પ્રભાવશાળી ચાલ હતી તેમની. ગુરુએ થોડો સમય પસાર કરવાનું નક્કી કર્યું અને તેમને કર્યું કે હું આજે નહીં કહું પણ કાલે જરૂર કહીશ. પછી આ ત દિવસ સુધી નિત્યક્રમ બની ગયો. રોજ સંત તેમને આ સવાલ પૂછતા અને ગુરુજી તેમને જવાબ દેવાનું યાણતા હતા. તેમના શિષ્યોના મનમાં આ એક મજાકનું સાધન બની ગયું હતું. ચોંદે દિવસે તેમને પાઠ ભણવવાનો સમય આવ્યો. તેમના રોજના સત્સંગમાં સંતે ગુરુજી સાથે ગયેલા સાધકને પૂછ્યું, “તમારું નામ શું છે?” સાધક વિનપ્રતાથી જવાબ આપ્યો. બીજો સવાલ આવ્યો, કઈ જ્ઞાતીના છો તમે? બિયારા સાધકે કર્યું, “ક્ષત્રિય”. ગુરુજી હસ્યા અને હસ્તક્ષેપ કરીને બોલ્યા, “સ્વામીજી, હવે હું તમને કહી શકું રેકિ શું છે. હું આ સાધક સાથે છેલ્લા ૧૨ વર્ષોથી છું અને મને એની જ્ઞાતીની અત્યારે જ ખબર પડી. આ છે રેકિ.” સ્વામીજી ચાલ્યા માંડયા અને ફરી કદી પૂછ્યું નહીં રેકિ શું છે.

### રેકિ સેમિનારનું સમયપત્રક

ક્રમ	તારીખ	સ્થળ	માસ્ટર	ડીગ્રી
૧	૧૫, ૧૬ ડિસેમ્બર	મુંબઈ	રાકેશ કુમાર	પ્રથમ
૨	૧૫, ૧૬ ડિસેમ્બર	દેવરૂખ	સીમાબેન	દ્વિત્યા
૩	૧૫, ૧૬ ડિસેમ્બર	અમદાવાદ	ભારતીબેન	પ્રથમ
૪	૨૨, ૨૩ ડિસેમ્બર	નાશીક	કૃપા	પ્રથમ
૫	૨૨, ૨૩ ડિસેમ્બર	કોલહાપુર	વિશાલ / ભિલિંદ	પ્રથમ
૬	૨૯, ૩૦ ડિસેમ્બર	જામભુપાડા (વૃદ્ધો માટે)	અણતસર	પ્રથમ
૭	૨૯, ૩૦ ડિસેમ્બર	થાને	કલ્પિતા	પ્રથમ
૮	૨૯, ૩૦ ડિસેમ્બર	દેવરૂખ	સીમાબેન	પ્રથમ
૯	૫, ૬ જાન્યુઆરી	પુના	અણતસર / કલ્પિતા / વિશાલ	દ્વિત્યા
૧૦	૧૨, ૧૩ જાન્યુઆરી	મુંબઈ	વિશાલ	પ્રથમ
૧૧	૧૨, ૧૩ જાન્યુઆરી	નાશીક	સીમાબેન	પ્રથમ
૧૨	૧૨, ૧૩ જાન્યુઆરી	અમદાવાદ	કૃપા	પ્રથમ